

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja

Druk nr 513

Warszawa, 16 czerwca 2020 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Magdalenę Biejat.

(-) Magdalena Biejat; (-) Wiesław Buż; (-) Włodzimierz Czarzasty; (-) Marek Dyduch; (-) Agnieszka Dziemianowicz-Bąk; (-) Monika Falej; (-) Krzysztof Gawkowski; (-) Maciej Gdula; (-) Hanna Gill-Piątek; (-) Arkadiusz Iwaniak; (-) Maciej Konieczny; (-) Przemysław Koperski; (-) Maciej Kopiec; (-) Katarzyna Kotula; (-) Katarzyna Kretkowska; (-) Paweł Krutul; (-) Anita Kucharska-Dziedzic; (-) Marcin Kulasek; (-) Robert Kwiatkowski; (-) Beata Maciejewska; (-) Wanda Nowicka; (-) Robert Obaz; (-) Karolina Pawliczak; (-) Monika Pawłowska; (-) Małgorzata Prokop-Paczkowska; (-) Andrzej Rozenek; (-) Joanna Scheuring-Wielgus; (-) Anita Sowińska; (-) Krzysztof Śmiszek; (-) Tadeusz Tomaszewski; (-) Tomasz Trela; (-) Katarzyna Ueberhan; (-) Dariusz Wieczorek; (-) Anna Maria Żukowska.

USTAWA

z dnia ... 2020 r.

**o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy
o gospodarce nieruchomościami**

Art. 1. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 256, 285 i 695) w art. 156 § 2 nadaje się brzmienie:

„§ 2. Nie stwierdza się nieważności decyzji:

- 1) z przyczyn wymienionych w § 1 pkt 1, 3, 4 i 7, jeżeli od dnia jej doręczenia lub ogłoszenia upłynęło dziesięć lat,
- 2) z przyczyn wymienionych w § 1 pkt 2, jeżeli od dnia jej doręczenia lub ogłoszenia upłynęło dwadzieścia pięć lat,

– a także gdy decyzja wywołała nieodwracalne skutki prawne.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2020 r. poz. 65, 284, 471 i 782) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6 po pkt 9d dodaje się pkt 9e w brzmieniu:

„9e) zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych przez podmioty dysponujące, jako właściciele lub posiadacze samoistni, publicznym zasobem mieszkaniowym w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 611);”;

- 2) w art. 214a:

- a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Art. 214a. Odmawia się ustanowienia prawa użytkowania wieczystego na rzecz poprzedniego właściciela gruntu w rozumieniu art. 7 ust. 1 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu

gruntów na obszarze m.st. Warszawy niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 7 ust. 2 tego dekretu, także ze względu na:",

b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) odbudowę lub remont, dokonany ze środków publicznych, budynków, o których mowa w art. 5 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy, zniszczonych w latach 1939–1945 więcej niż w 50%;”,

c) w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje po nim pkt 6 w brzmieniu:

„6) posadowienie na gruncie budynku, w którym znajduje się więcej niż jeden samodzielny lokal mieszkalny w rozumieniu ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz.U. z 2020 r. poz. 532 i 568).”.

3) po art. 214b dodaje się art. 214c w brzmieniu:

„Art. 214c. 1. Wartość nieruchomości przejętej na podstawie dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy, w tym wartość budynków, ich części, w tym lokali oraz innych urządzeń stanowiących część składową nieruchomości albo przejętych wraz z nieruchomością przejętą, ustala się według jej stanu na dzień przejęcia, z uwzględnieniem istniejących w tym dniu części składowych nieruchomości oraz hipoteki w rozumieniu art. 65 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2019 r. poz. 2204).

2. Dniem przejęcia nieruchomości, o którym mowa w ust. 1, jest dzień, w którym:

- 1) sporządzono protokół przejęcia nieruchomości przez Skarb Państwa lub przez inną osobę prawną prawa publicznego, albo
- 2) Skarb Państwa lub inna osoba prawna prawa publicznego objęła nieruchomość w posiadanie – jeżeli przejęcie nastąpiło wskutek nabycia posiadania.

3. W braku dowodów przejęcia, o których mowa w ust. 2, za dzień przejęcia nieruchomości uznaje się datę wynikającą z innych dokumentów, a w przypadku ich braku – dzień wejścia w życie aktów prawnych stanowiących podstawę przejęcia.
4. Wartość nieruchomości przejętej oblicza się według cen lub kosztów odtworzenia na dzień przejęcia nieruchomości. Wartość obciążeń, o których mowa w ust. 1, oblicza się według ich wartości w chwili przejęcia nieruchomości w stosunku do wartości nieruchomości w dniu przejęcia.
5. Waloryzacji wartości, o której mowa w ust. 4, dokonuje się przy zastosowaniu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Sposobów waloryzacji, o których mowa w art. 5, nie stosuje się.
6. Jeżeli właściciel nieruchomości lub osoba ponosząca osobistą odpowiedzialność z tytułu wierzytelności zabezpieczonych na nieruchomości przejętej spełniła do dnia przejęcia nieruchomości przypadające na nią świadczenia w całości lub w części, obliczając wartość nieruchomości przejętej, nie uwzględnia się wartości obciążeń, o których mowa w ust. 1, do wysokości wartości spełnionego świadczenia.
7. Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa określi, w drodze rozporządzenia, standardy wyceny, uwzględniając wartość rynkową nieruchomości z dnia przejęcia nieruchomości przez Skarb Państwa.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

1. Potrzeba i cel projektu ustawy oraz rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Projekt ma na celu częściowe uregulowanie spraw zwrotów związanych z roszczeniami przedwojennych właścicieli, którzy utracili własność na rzecz państwa w wyniku wywłaszczenia na mocy dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. z 1945 r. poz. 279 oraz z 1985 r. poz. 99), tzw. „Dekretu Bieruta”.

Obecnie możliwe jest dochodzenie unieważnień decyzji wydanych w ramach „dekretu Bieruta”, które dawały możliwość przeniesienia na państwo własności nieruchomości objętych zakresem terytorialnym dekretu. Ówcześni właściciele mieli na podstawie art. 7 dekretu ograniczony terminem 6 miesięcy czas, by złożyć wniosek o „dzierżawę wieczystą”.

Niektóre z wydanych decyzji są obciążone wadą istotną, która tkwi w nich samych. Zachodzi wówczas konieczność uznania ich za nieważne. Jednak póki akt nie zostanie uznany za nieważny według procedur uznanych w Kodeksie postępowania administracyjnego funkcjonuje on w obrocie prawnym do czasu jego eliminacji. W art. 156 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 256, 285 i 695) stwierdzenie nieważności ustawodawca podzielił na przesłanki bezwzględne, przy których upływ czasu nie konwaliduje nieważności decyzji, oraz względne, o których mowa w art. 156 § 1 pkt 1, 3, 4 i 7, w przypadku których upływ 10 lat konwaliduje decyzję administracyjną.

W obecnym stanie prawnym, jeśli stwierdzi się nieważność odmownej decyzji dekretowej z 1946 roku przywracana jest sytuacja, w której ponownie należy rozpatrzyć wniosek i ponownie orzekać o prawach i obowiązkach strony a to otwiera drogę do odzyskania nieruchomości. Istnieje zatem konieczność podjęcia prac legislacyjnych zmierzających do stabilizacji sytuacji prawnej lokatorów i właścicieli nieruchomości lokalowych. Proponowana zmiana polega na skrócenia terminu, w którym można orzekać o nieważności decyzji i tym samym przerwaniu reprivatyzacji,

która doprowadziła do utraty domów przez ponad 50 tysięcy osób na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Projektowana w art. 1 zmiana w Kodeksie postępowania administracyjnego określa maksymalny termin na stwierdzenie nieważności decyzji w przypadku, o którym mowa w art. 156 § 1 pkt 2 ustawy zmienianej, jako 25 lat. Tym samym po wprowadzeniu proponowanej zmiany nie będzie możliwe wzruszenie decyzji i doprowadzenie do zwrotu nieruchomości w naturze. Proponowane rozwiązanie stanowi realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 maja 2015 r. sygn. akt P 46/13 (Dz.U. z 2015 r. poz. 702), zgodnie z którym dotychczasowe brzmienie art. 156 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego w zakresie, w jakim nie wyłącza ono dopuszczalności stwierdzenia nieważności decyzji wydanej z rażącym naruszeniem prawa, gdy od wydania decyzji nastąpił znaczny upływ czasu, jest niezgodne z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W art. 2 proponuje się zmiany w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2020 r. poz. 65, 284, 471 i 782). Projektodawca w art. 2 pkt 1 postuluje rozszerzenie katalogu celów publicznych, o których mowa w art. 6 ustawy zmienianej, poprzez dodanie pkt 9e w brzmieniu „zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych przez podmioty dysponujące, jako właściciele lub posiadacze samoistni, publicznym zasobem mieszkaniowym w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 611);”. Wskazuje to kierunek działań organów administracji w celu zabezpieczenia ważnego, wynikającego z art. 75 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej celu publicznego.

Proponowana w art. 2 pkt 2 lit. a zmiana w art. 214a ustawy zmienianej doprowadzi do likwidacji uznaniowości przy wydawaniu decyzji organów w sprawie ustanawiania użytkowania wieczystego. Zawarta w art. 2 pkt 2 lit. b zmiana przesłanki określonej w art. 214 pkt 4 ustawy zmienianej – poprzez obniżenie wyrażonego procentowo stopnia zniszczeń budynku z 66% do 50% – pozwoli na objęcie zakresem projektowanego przepisu większej liczby budynków zniszczonych w latach 1939-1945.

Zaproponowane w art. 2 pkt 2 lit. c dodanie pkt 6 w wyżej wymienionym artykule ustawy zmieniającej poszerzy ochronę lokatorów mieszkań, które znajdują się na terenie objętym tzw. dekretem Bieruta.

Art. 2 pkt 3 projektu ustawy dodaje do ustawy zmieniającej art. 214c określający szczególne zasady obliczania wartości nieruchomości przejętej na podstawie dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy. Zaprezentowany mechanizm wyliczenia wartości nieruchomości pozwoli na lepiej oddające stan rzeczywisty określenie wartości nieruchomości po II wojnie światowej. W obecnym stanie prawnym brak odniesienia do elementów, o których mowa w proponowanym brzmieniu art. 214c ustawy zmieniającej, co doprowadza do wypłaty znacznie zawyżonych odszkodowań, całkowicie nieprzystających do realnej wartości nieruchomości w dniu przejęcia. Trzeba brać pod uwagę, że nieruchomości przed wojną mogły być obciążone hipoteką lub mogły nie przetrwać okresu wojny. Branie pod uwagę wartości nieruchomości, której hipoteka została spłacona w późniejszym okresie i na której został odbudowany budynek, prowadzi do nieuzasadnionego zawyżenia tej wartości.

W art. 3 projektu ustawy określa się *vacatio legis* jako 3 miesiące.

2. Przewidywane skutki społeczne i gospodarcze

Reprywatyzacja, to trwający już 30 lat proceder polegający na zwracaniu nieruchomości, często wraz z lokatorami, którzy często są właścicielami lokali w zwracanych nieruchomościach. Projekt ograniczy zjawisko zwrotów kamienic z lokatorami, zabezpieczając prawa lokatorskie osób zamieszkujących nieruchomości.

Projekt zmniejszy również nakłady, jakie ponoszą samorządy oraz Skarb Państwa w związku z wypłacaniem odszkodowań.

Należy podkreślić, że zaproponowane rozwiązania nie rozwiązują ostatecznie problemu tzw. dzięki reprywatyzacji. Projektodawca pragnie tym samym wskazać, że konieczne jest uchwalenie ustawy całkowicie wygaszających roszczenia reprywatyzacyjne – w tym celu projektodawca przedstawi osobny projekt ustawy.

3. Źródła finansowania

Projekt ustawy nie wymaga wygospodarowania dodatkowych środków z budżetu państwa ani budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

W ocenie projektodawcy przedmiot projektowanej regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

5. Oświadczenie o notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji lub uzgodnienia.

6. Konsultacje społeczne

Projekt nie został skierowany do formalnych konsultacji społecznych.

7. Akty wykonawcze do ustawy

Ustawa wymaga wydania przez ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa rozporządzenia w sprawie określenia standardów odpowiedniej wyceny nieruchomości, uwzględniającej ówczesną wartość rynkową nieruchomości. Rozporządzenie może uwzględniać w szczególności stan zachowania nieruchomości, poziom zachowania nieruchomości po 1945 r., nakłady poniesione na budowę, obciążenia hipoteczne, nakłady poniesione na spłatę obciążeń hipotecznych, koszt materiałów budowlanych,

koszt robocizny i koszt projektu architektonicznego. Taki sposób wyceny, mający na względzie poziom zachowania nieruchomości po 1945 r., pozwoli na wypłatę odszkodowań w wysokości odpowiadającej realnej stracie. Rozporządzenie powinno wskazywać w szczególności na właściwe sposoby pozyskiwania informacji w wymienionym zakresie.

Warszawa, 22 czerwca 2020 r.

BAS-WAPM-1301/20

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Magdalena Biejat)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2019 r. poz. 1028, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

W art. 1 projektu przewidziano zmianę art. 156 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego¹, dalej jako: „k.p.a.”. Zmiana zakłada rozszerzenie określonego w tym przepisie katalogu negatywnych przesłanek stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej. Zaproponowano, aby stwierdzenie nieważności decyzji było niedopuszczalne również z przyczyn wymienionych w art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a.², jeżeli od dnia jej doręczenia lub ogłoszenia upłynęło dwadzieścia pięć lat.

W art. 2 projektu zaproponowano zmianę art. 6 i art. 214a oraz dodanie art. 214c w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami³, zwanej dalej „ustawą”. Zmiana art. 6 ustawy dotyczy rozszerzenia katalogu celów publicznych w rozumieniu ustawy. Dodawanym celem byłoby zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych przez podmioty dysponujące, jako właściciele lub posiadacze samoistni, publicznym zasobem mieszkaniowym w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym

¹ Dz.U. z 2020 r. poz. 256 i 695.

² Tj. w przypadku decyzji, która wydana została bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 65, ze zmianami.

zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego⁴. Modyfikacja art. 214a ustawy zakłada: zmianę z fakultatywnych na obligatoryjne przesłanek odmowy ustanowienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości (wprowadzenie do wyliczenia), obniżenia wyrażonego procentowo stopnia zniszczeń budynku z więcej niż 66% na więcej niż 50% (pkt 4) oraz dodania przesłanki dotyczącej posadowienia na gruncie budynku, w którym znajduje się więcej niż jeden samodzielny lokal mieszkalny⁵ (pkt 6). Dodawany do ustawy art. 214c określa szczegółowe zasady obliczania wartości nieruchomości przejętej na podstawie dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy⁶. Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa ma określić, w drodze rozporządzenia, standardy wyceny, uwzględniając wartość rynkową nieruchomości z dnia przejęcia nieruchomości przez Skarb Państwa (projektowany art. 214c ust. 7 ustawy).

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Ze względu na przedmiot projektu należy wskazać art. 345 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE). Przepis ten stanowi, że Traktaty nie przesadzają w niczym zasad prawa własności w państwach członkowskich.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Zgodnie z uzasadnieniem do projektu ustawy proponowana regulacja *ma na celu częściowe uregulowanie spraw zwrotów związanych z roszczeniami przedwojennych właścicieli, którzy utracili własność na rzecz państwa w wyniku wywłaszczenia na mocy dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. z 1945 r. poz. 279 oraz z 1985 r. poz. 99), tzw. „Dekretu Bieruta”. Obecnie możliwe jest dochodzenie unieważnień decyzji wydanych w ramach „dekretu Bieruta”, które dawały możliwość przeniesienia na państwo własności nieruchomości objętych zakresem terytorialnym dekretu. [...] Proponowana zmiana polega na skróceniu terminu, w którym można orzekać o nieważności decyzji i tym samym przerwaniu reptrywatywacji, która doprowadziła do utraty domów przez ponad 50 tysięcy osób na terenie Rzeczypospolitej Polskiej⁷.*

⁴ Dz.U. z 2020 r. poz. 611.

⁵ W rozumieniu ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2020 r. poz. 532 i 568).

⁶ Dz. U. poz. 279 oraz z 1985 r. poz. 99.

⁷ Punkt 1 uzasadnienia do projektu ustawy.

Uwzględniając obowiązujący stan prawa UE, w tym orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, należy stwierdzić, że kwestie dotyczące reprivatyzacji nie są przedmiotem regulacji prawa UE. Artykuł 345 TfUE wyraża zasadę neutralności Traktatów wobec zasad prawa własności w państwach członkowskich. Nie skutkuje on wyłączeniem obowiązujących w państwach członkowskich zasad prawa własności spod podstawowych zasad Traktatu, do których należy swoboda przepływu kapitału⁸, jednak zagadnienie restytucji praw do nieruchomości znacjonalizowanych przed akcesją Polski do UE nie mieści się w ramach tej swobody. Analizowany projekt nie wiąże się bowiem z przepływem kapitału między państwami członkowskimi, w szczególności nie ogranicza możliwości umownego przeniesienia między państwami członkowskimi środków majątkowych w celu inwestycyjnym. Powyższy pogląd znajduje poparcie również w stanowisku prezentowanym przez Komisję Europejską w odpowiedziach udzielanych na pytania członków Parlamentu Europejskiego⁹.

W świetle powyższego należy uznać, że projekt nie reguluje kwestii objętych prawem Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Przedmiot poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Marcin Fryźlewicz

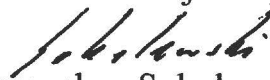
ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor

Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

⁸ Wyrok Trybunału z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie C-244/11 *Komisja Europejska przeciwko Republice Greckiej* (ECLI:EU:C:2012:694), pkt 16–17.

⁹ Zob. w szczególności odpowiedź Komisarz V. Reding z 4 grudnia 2013 r. na pytanie E-011643/13, w którym stwierdza: *“restitution of properties expropriated prior to the accession to the European Union is a matter which falls in principle under national competence. In the matter referred to by the Honourable Member, it is therefore for the Member State concerned to determine the scope of property restitution and the choice of the conditions to restore the property rights of former owners, in conformity with relevant national and international law, including the European Convention on Human Rights”*. Podobnie w odpowiedzi z dnia 14 listopada 2012 r. (pytanie E-008183/12). Nieco innej odpowiedzi udzielił Komisarz Barnier z dnia 3 września 2013 r. (pytanie E-008448), jednak również stan faktyczny przedstawiony w pytaniu był odmienny, gdyż dotyczył nacjonalizacji dokonanej już po akcesji państwa do UE.

Warszawa, 22 czerwca 2020 r.

BAS-WAPM-1302/20

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Magdalena Biejat) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

W art. 1 projektu przewidziano zmianę art. 156 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego¹, dalej jako: „k.p.a.”. Zmiana zakłada rozszerzenie określonego w tym przepisie katalogu negatywnych przesłanek stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej. Zaproponowano, aby stwierdzenie nieważności decyzji było niedopuszczalne również z przyczyn wymienionych w art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a.², jeżeli od dnia jej doręczenia lub ogłoszenia upłynęło dwadzieścia pięć lat. W art. 2 projektu zaproponowano zmianę art. 6 i art. 214a oraz dodanie art. 214c w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami³, zwanej dalej „ustawą”. Zmiana art. 6 ustawy dotyczy rozszerzenia katalogu celów publicznych w rozumieniu ustawy. Dodawanym celem byłoby zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych przez podmioty dysponujące, jako właściciele lub posiadacze samoistni, publicznym zasobem mieszkaniowym w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego⁴. Modyfikacja art. 214a ustawy zakłada: zmianę z fakultatywnych na obligatoryjne przesłanek odmowy ustanowienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości (wprowadzenie do wyliczenia), obniżenia wyrażonego procentowo stopnia zniszczeń budynku z więcej niż 66% na więcej niż 50% (pkt 4) oraz dodania przesłanki dotyczącej posadowienia na gruncie budynku,

¹ Dz.U. z 2020 r. poz. 256 i 695.

² Tj. w przypadku decyzji, która wydana została bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 65, ze zmianami.

⁴ Dz.U. z 2020 r. poz. 611.

w którym znajduje się więcej niż jeden samodzielny lokal mieszkalny⁵ (pkt 6). Dodawany do ustawy art. 214c określa szczegółowe zasady obliczania wartości nieruchomości przejętej na podstawie dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy⁶. Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa ma określić, w drodze rozporządzenia, standardy wyceny, uwzględniając wartość rynkową nieruchomości z dnia przejęcia nieruchomości przez Skarb Państwa (projektowany art. 214c ust. 7 ustawy).

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami **nie jest projektem ustawy wykonującej** prawo Unii Europejskiej.

Autor:

Marcin Fryźlewicz

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor

Biura Analiz Sejmowych

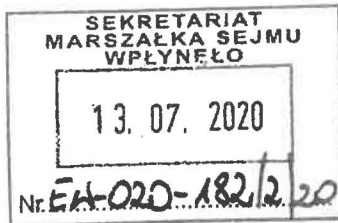

Przemysław Sobolewski

⁵ W rozumieniu ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2020 r. poz. 532 i 568).

⁶ Dz. U. poz. 279 oraz z 1985 r. poz. 99.

Warszawa, 13 lipca 2020 r.

Magdalena Biejał
Posłanka na Sejm RP

Szanowna Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu

Szanowna Pani Marszałek,

jako przedstawicielka wnioskodawców poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami (EW-020-182/20, dalej: „projekt ustawy”), w związku z uwagami zawartymi we wstępnej opinii legislacyjnej Biura Legislacyjnego Kancelarii Sejmu do projektu ustawy (znak BL-1600-126/20, dalej: „wstępnej opinii legislacyjnej”), przedkładam uzupełnienie uzasadnienia projektu ustawy, uwzględniające ramy finansowe projektu w ujęciu pieniężnym oraz odniesienie się do skutków finansowych innych niż te dotyczące sektora finansów publicznych.

Jednocześnie – w odniesieniu do innych uwag zawartych we wstępnej opinii legislacyjnej – poprawki wprowadzające przepisy intertemporalne oraz, w razie przyjęcia poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych zasadach usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami (druk nr 420, przedstawiciel wnioskodawców: poseł Paweł Lisiecki), poprawki dostosowujące brzmienie art. 2 projektu ustawy do nowego stanu prawnego zostaną przeze mnie przedstawione na etapie prac w komisjach.

Z wyrazami szacunku

Magdalena Biejał
Posłanka na Sejm RP

Uzasadnienie

1. Potrzeba i cel projektu ustawy oraz rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Projekt ma na celu częściowe uregulowanie spraw zwrotów związanych z roszczeniami przedwojennych właścicieli, którzy utracili własność na rzecz państwa w wyniku wywłaszczenia na mocy dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. z 1945 r. poz. 279 oraz z 1985 r. poz. 99), tzw. „Dekretu Bieruta”.

Obecnie możliwe jest dochodzenie unieważnień decyzji wydanych w ramach „dekretu Bieruta”, które dawały możliwość przeniesienia na państwo własności nieruchomości objętych zakresem terytorialnym dekretu. Ówcześni właściciele mieli na podstawie art. 7 dekretu ograniczony terminem 6 miesięcy czas, by złożyć wniosek o „dzierżawę wieczystą”.

Niektóre z wydanych decyzji są obciążone wadą istotną, która tkwi w nich samych. Zachodzi wówczas konieczność uznania ich za nieważne. Jednak póki akt nie zostanie uznany za nieważny według procedur uznanych w Kodeksie postępowania administracyjnego funkcjonuje on w obrocie prawnym do czasu jego eliminacji. W art. 156 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 256, 285 i 695) stwierdzenie nieważności ustawodawca podzielił na przesłanki bezwzględne, przy których upływ czasu nie konwaliduje nieważności decyzji, oraz względne, o których mowa w art. 156 § 1 pkt 1, 3, 4 i 7, w przypadku których upływ 10 lat konwaliduje decyzję administracyjną.

W obecnym stanie prawnym, jeśli stwierdzi się nieważność odmownej decyzji dekretowej z 1946 roku przywracana jest sytuacja, w której ponownie należy rozpatrzyć wniosek i ponownie orzekać o prawach i obowiązkach strony a to otwiera drogę do odzyskania nieruchomości. Istnieje zatem konieczność podjęcia prac legislacyjnych zmierzających do stabilizacji sytuacji prawnej lokatorów i właścicieli nieruchomości

lokalowych. Proponowana zmiana polega na skrócenia terminu, w którym można orzekać o nieważności decyzji i tym samym przerwaniu reprivatyzacji, która doprowadziła do utraty domów przez ponad 50 tysięcy osób na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Projektowana w art. 1 zmiana w Kodeksie postępowania administracyjnego określa maksymalny termin na stwierdzenie nieważności decyzji w przypadku, o którym mowa w art. 156 § 1 pkt 2 ustawy zmienianej, jako 25 lat. Tym samym po wprowadzeniu proponowanej zmiany nie będzie możliwe wzruszenie decyzji i doprowadzenie do zwrotu nieruchomości w naturze. Proponowane rozwiązanie stanowi realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 maja 2015 r. sygn. akt P 46/13 (Dz.U. z 2015 r. poz. 702), zgodnie z którym dotychczasowe brzmienie art. 156 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego w zakresie, w jakim nie wyłącza ono dopuszczalności stwierdzenia nieważności decyzji wydanej z rażącym naruszeniem prawa, gdy od wydania decyzji nastąpił znaczny upływ czasu, jest niezgodne z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W art. 2 proponuje się zmiany w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2020 r. poz. 65, 284, 471 i 782; dalej: „ustawa o gospodarce nieruchomościami”, „u.g.n.”). Projektodawca w art. 2 pkt 1 postuluje rozszerzenie katalogu celów publicznych, o których mowa w art. 6 ustawy zmienianej, poprzez dodanie pkt 9e w brzmieniu „zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych przez podmioty dysponujące, jako właściciele lub posiadacze samoistni, publicznym zasobem mieszkaniowym w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 611);”. Wskazuje to kierunek działań organów administracji w celu zabezpieczenia ważnego, wynikającego z art. 75 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej celu publicznego.

Proponowana w art. 2 pkt 2 lit. a zmiana w art. 214a ustawy zmienianej doprowadzi do likwidacji uznaniowości przy wydawaniu decyzji organów w sprawie ustanawiania użytkowania wieczystego. Zawarta w art. 2 pkt 2 lit. b zmiana przesłanki określonej w art. 214 pkt 4 ustawy zmienianej – poprzez obniżenie wyrażonego procentowo stopnia zniszczeń budynku z 66% do 50% – pozwoli na objęcie zakresem projektowanego przepisu większej liczby budynków zniszczonych w latach 1939-1945.

Zaproponowane w art. 2 pkt 2 lit. c dodanie pkt 6 w wyżej wymienionym artykule ustawy zmienianej poszerzy ochronę lokatorów mieszkań, które znajdują się na terenie objętym tzw. dekretem Bieruta.

Art. 2 pkt 3 projektu ustawy dodaje do ustawy zmienianej art. 214c określający szczególne zasady obliczania wartości nieruchomości przejętej na podstawie dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy. Zaprezentowany mechanizm wyliczenia wartości nieruchomości pozwoli na lepiej oddające stan rzeczywisty określenie wartości nieruchomości po II wojnie światowej. W obecnym stanie prawnym brak odniesienia do elementów, o których mowa w proponowanym brzmieniu art. 214c ustawy zmienianej, co doprowadza do wypłaty znacznie zawyżonych odszkodowań, całkowicie nieprzystających do realnej wartości nieruchomości w dniu przejęcia. Trzeba brać pod uwagę, że nieruchomości przed wojną mogły być obciążone hipoteką lub mogły nie przetrwać okresu wojny. Branie pod uwagę wartości nieruchomości, której hipoteka została spłacona w późniejszym okresie i na której został odbudowany budynek, prowadzi do nieuzasadnionego zawyżenia tej wartości.

W art. 3 projektu ustawy określa się *vacatio legis* jako 3 miesiące.

2. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Reprywatyzacja to trwający już 30 lat proceder polegający na zwracaniu nieruchomości, często wraz z lokatorami, którzy często są właścicielami lokali

w zwracanych nieruchomościach. Projekt ograniczy zjawisko zwrotów kamienic z lokatorami, zabezpieczając prawa lokatorskie osób zamieszkujących nieruchomości.

Wejście w życie projektowanej w art. 1 zmiany art. 156 § 2 k.p.a. przyczyni się do zmniejszenia liczby spraw kierowanych do sądów administracyjnych, co powinno wiązać się z nieznacznym zmniejszeniem kosztów ich działalności. Trudno jednak dokładnie ocenić skutki finansowe projektowanej zmiany, ponieważ brak jest danych zarówno odnośnie do liczby decyzji wydanych z rażącym naruszeniem prawa jak i co do kosztów ich wykonania po stronie budżetu państwa albo budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Proponowane rozszerzenie katalogu zadań publicznych o zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych przez podmioty dysponujące, jako właściciele lub posiadacze samoistni, publicznym zasobem mieszkaniowym (projektowany art. 6 pkt 9e ustawy o gospodarce nieruchomościami), zastąpienie możliwości odmowy ustanowienia prawa użytkowania wieczystego na rzecz poprzedniego właściciela gruntu w rozumieniu art. 7 ust. 1 dekretu Bieruta ze względu na wskazane przesłanki obowiązkiem odmowy (projektowane wprowadzenie do wyliczenia w art. 214a u.g.n.), a także rozszerzenie katalogu przesłanek odmowy (projektowana zmiana brzmienia art. 214a pkt 4 i dodawany pkt 6 u.g.n.) spowodować może wzrost liczby wniosków o przyznanie odszkodowania w trybie art. 215 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Jednakże ze względu na projektowany art. 214c u.g.n., określający szczególne zasady obliczania wartości nieruchomości przejętej na podstawie dekretu Bieruta, uwzględniające m.in. stan nieruchomości na dzień przejęcia i wartość obciążeń hipotecznych, można spodziewać się, że znaczna część odszkodowań będzie niższa niż obliczana zgodnie z obowiązującym stanem prawnym. Można szacować, że przy uwzględnieniu stanu nieruchomości z 1945 roku i obciążeń hipotecznych wartość odszkodowań będzie przeciętnie niższa o ok. 60-70%. Oznacza to, że nakłady, jakie ponoszą samorządy oraz Skarb Państwa w związku z wypłacaniem odszkodowań – nawet jeśli uwzględnić większą liczbę wniosków o odszkodowania – po wejściu w życie ustawy będą mniejsze niż obecnie. W związku z tym projektodawca szacuje, że roczne wydatki

m.st. Warszawy na odszkodowania za przejęte nieruchomości na podstawie art. 215 u.g.n. spadną o co najmniej 4,5 mln zł.

Należy podkreślić, że zaproponowane rozwiązania nie rozwiązują ostatecznie problemu tzw. dzikiej reprivatyzacji. Projektodawca pragnie tym samym wskazać, że konieczne jest uchwalenie ustawy całkowicie wygaszających roszczenia reprivatyzacyjne – w tym celu projektodawca przedstawi osobny projekt ustawy.

3. Źródła finansowania

Projekt ustawy nie wymaga wygospodarowania dodatkowych środków z budżetu państwa ani budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

W ocenie projektodawcy przedmiot projektowanej regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

5. Oświadczenie o notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji lub uzgodnienia.

6. Konsultacje społeczne

Projekt nie został skierowany do formalnych konsultacji społecznych.

7. Akty wykonawcze do ustawy

Ustawa wymaga wydania przez ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa rozporządzenia w sprawie określenia standardów odpowiedniej wyceny nieruchomości, uwzględniającej ówczesną wartość rynkową nieruchomości. Rozporządzenie może uwzględniać w szczególności stan zachowania nieruchomości, poziom zachowania nieruchomości po 1945 r., nakłady poniesione na budowę, obciążenia hipoteczne, nakłady poniesione na spłatę obciążeń hipotecznych, koszt materiałów budowlanych, koszt robocizny i koszt projektu architektonicznego. Taki sposób wyceny, mający na względzie poziom zachowania nieruchomości po 1945 r., pozwoli na wypłatę odszkodowań w wysokości odpowiadającej realnej stracie. Rozporządzenie powinno wskazywać w szczególności na właściwe sposoby pozyskiwania informacji w wymienionym zakresie.

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH
ASSOCIATION OF POLISH COUNTIES
(member of Council of European Municipalities and Regions)

Siedziba: Pałac Kultury i Nauki, 27 piętro, 00-901 Warszawa,
Plac Defilad 1, skr. poczt. 7, tel. 22 656 63 34, fax 22 656 63 33

Adres do korespondencji: 33-303 Nowy Sącz, skr. poczt. 87,
tel. 18 477 86 00, fax 18 477 86 11, e-mail: biuro@zpp.pl, www.zpp.pl

SEKRETARIAT Z-CY SZEFKA KS

L.dz. DS-APB-417/20

Data wpływu: 07.07.2020

**ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH**

ZARZĄD

PREZES

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI (woj. śląskie)

WICEPREZESI

Tadeusz Chrzan
POWIAT JAROSŁAWSKI

Jan Grabkowski
POWIAT POZNAŃSKI

Jerzy Kolarz
POWIAT BUSKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁĄNCUCKI

Krzysztof Maćkiewicz
POWIAT WĄBRZESKI

Marian Niemirski
POWIAT PRZYSUSKI

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI (woj. podlaskie)

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

CZŁONKOWIE

Mariusz Bieniek
POWIAT PŁOCKI

Mirosław Czapla
POWIAT MALBORSKI

Jarosław Dudkowiak
POWIAT GŁOGOWSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Józef Matysiak
POWIAT RAWSKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Wojciech Palka
POWIAT KRAKOWSKI

Dariusz Szustek
POWIAT ŁUKOWSKI

Tomasz Tamborski
POWIAT KOŁOBRZESKI

Małgorzata Tudaj
POWIAT KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI

Mirosław Walicki
POWIAT GARWOLIŃSKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Józef Swaczyna
POWIAT STRZELECKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

CZŁONKOWIE

Zdzisław Brezdeń
POWIAT OŁAWSKI

Andrzej Ciołek
POWIAT GOŁDAPSKI

Zdzisław Gamański
POWIAT CHEŁMIŃSKI

Andrzej Ogła
POWIAT ŁÓDZKI Wschodni

Waldemar Trelka
POWIAT RADOMSKI

Jan Zalewski
POWIAT SIEMIATYCKI

Bogdan Zieliński
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Bonusiewicz

Or.A.0531/148/20

Warszawa, 3 lipca 2020 roku

Szanowny Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z 23 czerwca 2020 r. (wpłynęło 2 lipca br.) w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami (EW-020-182/20) zgłaszam uwagę dotyczącą wprowadzenia przepisu przejściowego w związku z proponowaną zmianą §2 w art. 156 Kodeksu postępowania administracyjnego. Brak takiego przepisu spowoduje, że w dniu wejścia w życie ustawy, w odniesieniu do wszystkich decyzji administracyjnych wydanych bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa, a doręczonych lub ogłoszonych wcześniej niż 25 lat przed wejściem w życie ustawy, nie będzie możliwości stwierdzenia ich nieważności. Taki skutek nastąpi wobec wszystkich decyzji wydanych w różnych postępowaniach, a nie tylko decyzji wydanych na podstawie „dekretu Bieruta”. Pojawia się zatem pytanie, czy brak przepisu przejściowego nie spowoduje, że nowej regulacji zostanie zarzucone naruszenie zasady zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz zasady pewności i bezpieczeństwa prawnego?

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich

Andrzej Płonka

SĄD NAJWYŻSZY
Rzeczypospolitej Polskiej

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

SEKRETARIAT Z-CY SZEFKA KS

L.dz. DS-173-444/20

Data wpływu..... 20. 07. 2020

Warszawa, dnia 15 lipca 2020 r.

BSA I-021-187/20

Pan

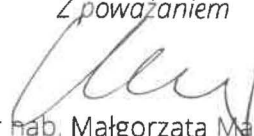
Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 23 czerwca 2020 r., SPS-WP-173-117/20 działając na podstawie art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 825) w załączeniu uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami*.

Z poważaniem

dr hab. Małgorzata Manowska

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-WP-020-5(3)/20

Data wpływu 20. 07. 2020

UWAGI

o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami

I. Przedmiot opinii

Przedmiotem niniejszej opinii jest projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami, zgłoszony przez grupę posłów na Sejm zrzeszonych w Koalicyjnym Klubie Parlamentarnym Lewicy, nadesłany do zaopiniowania przez Sąd Najwyższy przy piśmie Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu z dnia 23 czerwca 2020 r., znak SPS-WP-173-117/20.

Jak ogólnie wynika z treści projektu oraz jego uzasadnienia, jego celem jest częściowe uregulowanie spraw zwrotów związanych z roszczeniami przedwojennych właścicieli, którzy utracili własność na rzecz państwa w wyniku wywłaszczenia na mocy dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279 z późn. zm.; dalej jako „dekret”). Autorzy projektu wskazują, że obecnie jest możliwe dochodzenie unieważnień decyzji wydanych w ramach dekretu, które dawały możliwość przeniesienia na państwo nieruchomości objętych zakresem terytorialnym dekretu. Zauważa się, że ówcześni właściciele mieli na podstawie art. 7 dekretu ograniczony czas na złożenie wniosków o przyznanie prawa „dzierżawy wieczystej”.

II. Uwagi ogólne

Proponowana ustawa nie jest pierwszą inicjatywą zmierzającą do uregulowania negatywnych skutków procedur reprivatyzacyjnych na terenie Warszawy. W ramach ogólnych rozważań warto zaznaczyć, że opis problemu w uzasadnieniu projektu jest obciążony sporymi uproszczeniami, ponieważ pierwotnie doszło do komunalizacji gruntów z mocy prawa (art. 1

dekretu), po czym — w związku ze zniesieniem instytucji samorządu terytorialnego, w tym Gminy m.st. Warszawy — zostały one wtórnie znacjonalizowane¹, aby następnie, w wyniku reformy samorządowej 1990 r., przejść ponowny proces komunalizacji².

Nie do końca też jest ściśle, że stwierdzenie nieważności odmownej tzw. decyzji dekretowej (tzn. decyzji wydanej w trybie art. 7 dekretu) otwiera drogę do „odzyskania nieruchomości”; natomiast aktualizuje ono, zgodnie z art. 7 ust. 2 dekretu, możliwość ustanowienia prawa wieczystego użytkowania gruntu lub ewentualnie uwzględnienia innych roszczeń, tzn. przyznania prawa wieczystego użytkowania na innej nieruchomości o równej wartości użytkowej, odszkodowania w myśl art. 9 dekretu, gdyby wniosku nie uwzględniono (art. 7 ust. 4 dekretu). Przy dotychczasowych właścicielach pozostawała zgodnie z dekretem własność budynków posadowionych na gruncie. Dopiero w konsekwencji nieprzyznania dotychczasowemu właścicielowi gruntu wieczystej dzierżawy lub prawa zabudowy (później odpowiednio własności czasowej i użytkowania wieczystego) albo bezskutecznego upływu terminu złożenia wniosku o przyznanie tego prawa, wszystkie budynki położone na gruncie przechodziły na własność gminy, która obowiązana była wypłacić właścicielowi ustalone w myśl art. 9 dekretu warszawskiego odszkodowanie za budynki, nadające się do użytkowania lub naprawy. W takim wypadku budynek na powrót, z mocy prawa, stawał się częścią składową znacjonalizowanej nieruchomości gruntowej.

Tak czy inaczej, nie ulega wątpliwości, że konsekwencje dekretu dla gospodarowania nieruchomościami warszawskimi są ogromnym obciążeniem prawnym i ekonomicznym dla Miasta Stołecznego Warszawy oraz Skarbu Państwa. Projekt ustawy usiłuje wyjść naprzeciw potrzebie ochrony interesu publicznego, co zasługuje na pozytywną ocenę, niezależnie od dalszych uwag krytycznych jeśli chodzi o szczegóły zamierzonej regulacji.

¹ Zob. art. 32 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. U. Nr 14, poz. 130, ze zm.)

² Zob. ustawę z dnia 10 maja 1990 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz. 191, ze zm.),

II. Zmiana art. 156 § 2 k.p.a.

Artykuł 1 projektu, wprowadzający zmiany brzmienia art. 156 § 2 k.p.a. w zakresie tzw. przedawnienia stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnych, należy ocenić jako idący w prawidłowym kierunku. Postępowanie w przedmiocie stwierdzenia nieważności, o którym mowa w art. 156-159 k.p.a., jest bowiem najczęściej stosowanym i najbardziej efektywnym w praktyce trybem wzruszania decyzji dekretowych. W ten sposób może z jednej strony dojść do nabycia prawa użytkowania wieczystego i związanego z nim prawa własności budynku w całości lub części nieobjętej czynnościami rozporządzającymi Skarbu Państwa lub m.st. Warszawy; z drugiej zaś strony, w zależności od treści decyzji nadzorczej dla byłego właściciela może otworzyć się droga do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych z art. 160 k.p.a.³. Prowadzenie po wielu dziesiątkach lat postępowań administracyjnych na podstawie dawnych wniosków złożonych w trybie art. 7 ust. 1 dekretu, nie tylko stanowi dzisiaj dla organów administracji publicznej, które są odpowiedzialne za prawidłowe ukształtowanie podmiotowe rozpoznawanych spraw oraz zgromadzenie i wszechstronne rozpatrzenie materiału dowodowego, wyzwanie z przyczyn faktycznych (np. wywołanych migracjami, zmianą danych osobowych oraz ustalaniem następstwa prawnego po dawnych właścicielach)⁴, lecz również stwarza możliwości rozmaitych nadużyć, na które wielokrotnie zwracano uwagę zarówno w judykaturze i piśmiennictwie naukowym, jak i w doniesieniach prasowych.

W ramach dotychczasowej działalności pozaorzeczniczej, Sąd Najwyższy kilkakrotnie przedstawiał opinie wskazujące na potrzebę omawianej zmiany art. 156 k.p.a.⁵. Kodeks postępowania administracyjnego nie przewiduje obecnie żadnego ograniczenia czasowego unieważnienia w tzw. trybie nadzorczym decyzji administracyjnych z przyczyny rażącego

³ H. Ciepla, R. Sarbiński, K. Sobczyk-Sarbińska, [w:] H. Ciepla (et al.), *Roszczenia przysługujące byłym właścicielom tzw. gruntów warszawskich*, Warszawa 2013, s. 126; w sprawie dalszego stosowania art. 160 k.p.a. po jego uchyleniu na podstawie przepisów intertemporalnych, zob. uchwałę pełnego składu Izby Cywilnej SN z dnia 31 marca 2011 r., III CZP 112/10, OSNC 2011, nr 7-8, poz. 75.

⁴ Zob. W. Chróścielewski, *Niektóre zagadnienia związane z funkcjonowaniem Komisji do spraw usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2018, nr 1, s. 11-12.

⁵ Por. m.in. *Uwagi z dnia 29 września 2016 r. do poselskiego projektu ustawy o uregulowaniu praw do nieruchomości na terenie miasta stołecznego Warszawy*, BSA I-021-400/16, <http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/D4C7AEA2E2437030C1258060003616E6/%24File/975.pdf>; *Uwagi z dnia 3 czerwca 2016 r. do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego*, BSA III-021-220/16, http://senat.gov.pl/download/gfx/senat/pl/senatinicjatywyplik/109/4/sn_154.pdf.

naruszenia prawa, o której mowa w art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. Taki stan rzeczy wymaga zmiany. W tym kontekście trafne jest odwołanie do wyroku TK z dnia 12 maja 2015 r., P 46/13⁶, który wprawdzie dotyczył szczególnego zagadnienia będącego przedmiotem sprawy zawisłej przed WSA w Warszawie. Jak jednak słusznie zaznaczono w uzasadnieniu wyroku (pkt III.6.7 motywów), *„dokonanie oceny rażącego naruszenia prawa po upływie kilkudziesięciu lat po wydaniu decyzji, w powiązaniu z nieostryścią tej przesłanki, rodzi [...] możliwość zarzucania wywołania takiej wadliwości organom administracyjnym, którym – w momencie ich działania, a nie z obecnej perspektywy – niekiedy trudno w istocie postawić zarzut rażącego naruszenia prawa przy wydawaniu decyzji. W art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. jest mowa o wydaniu decyzji z rażącym naruszeniem prawa, ale w praktyce podczas oceny tej przesłanki, która dokonywana jest w późniejszym momencie, uwzględniany jest dorobek orzecniczy, który powstał po wydaniu decyzji”*. Dalej natomiast, w pkt III.7.2 wyroku TK konstatuje, że *„niejednoznaczność i ocenność tej przesłanki, w powiązaniu z brakiem ograniczenia czasowego jej uwzględniania celem wyeliminowania decyzji z obrotu, powodują, że stanowi ona podstawę daleko idącej ingerencji w trwałość decyzji administracyjnej, a tym samym w zasadę pewności prawa i zasadę zaufania obywatela do państwa”*. Aprobata dla ewentualnej zmiany brzmienia art. 156 k.p.a. można również stwierdzić w późniejszych wypowiedziach orzecniczych Trybunału⁷.

Konkludując, proponowana nowelizacja art. 156 § 2 k.p.a. zmierza do realizacji stanu konstytucyjności administracyjnego prawa procesowego i jako taka, jest z pewnością prawidłowa. Co najwyżej dyskutować można o konkretnym kształcie proponowanych zmian, które mają charakter zakresowy, tak samo jak stanowiący jej inspirację wyrok TK. Tymczasem uzasadnienie projektu nie podaje żadnego konkretnego powodu różnicowania terminu przedawnienia stwierdzenia nieważności decyzji w zależności od podstawy stwierdzenia nieważności (10 lat – w przypadku § 1 pkt 1, 3, 4 i 7, 25 lat – w przypadku pkt 2). Co więcej, skoro proponowana zmiana ma zasięg ogólny i nie ogranicza się tylko do tzw. spraw dekretowych, zatem w gruncie rzeczy nie ma uzasadnienia, aby również podstawy art. 156 § 1 pkt 5 i 6 k.p.a. były kwalifikowane jako uzasadnienie do bezterminowego wszczynania

⁶ Dz. U. poz. 702; uzasadnienie zob. OTK-A 2015, nr 5, poz. 62.

⁷ Zob. zwłaszcza wyrok TK z dnia z dnia 19 lipca 2016 r., Kp 3/15, OTK-A 2016, poz. 66, pkt III.3.5.5 motywów.

postępowań i stwierdzenia nieważności w trybie nadzorczym. Nadarzająca się okazja powinna zostać wykorzystana do zmiany przepisów postępowania administracyjnego w sposób zgodny z konstytucyjną ochroną pewności prawa i zaufania jednostki do państwa⁸.

W konsekwencji należałoby zastąpić proponowaną „zakresową” nowelizację taką zmianą przepisów art. 156 § 2 k.p.a., która jednolicie dotyczyłaby wszystkich podstaw nieważności decyzji, jeżeli od dnia jej ogłoszenia upłynął określony czas: najlepiej taki sam we wszystkich przypadkach. Nie ulega wątpliwości, że uchwalenie nowelizacji zlikwidowałoby u źródła problem niepewności prawnej co do losów gruntów i budynków na terenie m.st. Warszawy. Rozważane dalej zmiany w projekcie dotyczyłyby w istocie już niewielkiej liczby przypadków, w których rozstrzygnięcia administracyjne co do wniosków dekretowych zapadły niezbyt dawno temu.

II. Zmiana ustawy o gospodarce nieruchomościami

1. Przepis art. 2 opiniowanego projektu zmierza również do nowelizacji ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 65, ze zm.; dalej „u.g.n.”), jeśli chodzi o ogólny przepis ustawy określający katalog „celów publicznych” (art. 6 u.g.n.) oraz przepisy mające na celu realizację roszczeń dekretowych (art. 214a i nast. u.g.n.). Zapoznanie się z tymi przepisami nasuwa następujące uwagi.

Zmiana art. 6 u.g.n. została uzasadniona bardzo lakonicznie. Dodanie do przepisu nowego punktu, zmierzającego do uznania za cel publiczny zaspokajania potrzeb mieszkaniowych przez podmioty dysponujące, jako właściciele lub posiadacze samoistni, publicznym zasobem mieszkaniowym w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611; dalej „u.o.p.l.”) zostało umotywowane wskazaniem kierunku działań organów administracji „w celu zabezpieczenia ważnego, wynikającego z art. 75 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej celu publicznego”.

⁸ Por. R. Hauser, J. Drachal, *Tryby nadzwyczajne (art. 145-152, 154-157, 159, 161-162)*, [w:] R. Kmiecik (red.), *Raport zespołu eksperckiego z prac w latach 2012-2016. Reforma prawa o postępowaniu administracyjnym*, Warszawa 2017, s. 173; T. Bąkowski, *Poszukiwanie sprawiedliwości po kilkudziesięciu latach – rzecz o braku czasowego ograniczenia wyłączającego stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej określonych w przepisach art. 156 § 2 kodeksu postępowania administracyjnego*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2016, t. XXV, s. 83 i n.

Sam zamysł nowelizacji można uznać za uzasadniony przez pryzmat art. 20, art. 31 ust. 3 i art. 64 Konstytucji, dzięki temu bowiem dopuszczalne będzie wążenie interesu indywidualnego (jednostek uprawnionych na podstawie art. 7 dekretu) i interesu ogólnego (zwłaszcza gmin dysponujących publicznym zasobem mieszkaniowym). Ingerencja w prawo własności w znaczeniu konstytucyjnym staje się usprawiedliwiona, ponieważ prywatny właściciel budynku wielolokalowego nie ma – w odróżnieniu od gminy – obowiązków wynikających z art. 4 u.o.p.l., w postaci zapewniania lokali w ramach najmu socjalnego i lokali zamiennych, a także zaspokajania potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach. Uszczuplanie mieszkaniowego zasobu gminy na skutek konieczności zwrotu budynków byłym właścicielom, na rzecz których ustanawia się, w wyniku realizacji wniosków dekretowych, prawo wieczystego użytkowania gruntu, pozbawia Miasto Stołeczne Warszawę możliwości wykonania celów nakładanych przez ustawodawcę. Publiczny zasób mieszkaniowy nie jest zasobem nieograniczonym, zaś cele wynikające z ustawy o ochronie praw lokatorów nie są realizowane przez prywatnych właścicieli budynków posadowionych na gruntach warszawskich; co więcej, zwrot nieruchomości zabudowanych budynkami wielolokalowymi objętymi publiczną gospodarką lokalową prowadzi do sytuacji nieakceptowalnych z punktu widzenia zasad współżycia społecznego, od czego również obowiązujący porządek prawny nie powinien abstrahować⁹.

Jednocześnie podniesione wyżej argumenty przemawiają za pewną korektą pojęcia celu publicznego w proponowanym art. 6 ust. 9e u.g.n. Wydaje się, że powinien on otrzymać brzmienie następujące: „... zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych przez gminy dysponujące publicznym zasobem mieszkaniowym...”. Z jednej strony taki kształt przepisu pozwoli uniknąć kazuistyki, wynikającej z ogólnikowego wskazania „podmiotów” dysponujących publicznym zasobem mieszkaniowym, podczas gdy ciężar zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych najuboższych warstw społeczeństwa spoczywa właśnie na gminach. Z drugiej natomiast strony koreluje on z treścią art. 4 i 20 u.o.p.l., z których wynikają konkretne obowiązki gmin, a nie dowolnych podmiotów, co czyni ingerencję ustawodawcy w prawo własności bardziej

⁹ Konkretnie przykłady potwierdzające wysunięte tutaj tezy, zob. Ł. Bernatowicz, *Reprywatyzacja na przykładzie gruntów warszawskich*, Warszawa 2015, s. 200 i n.

precyzyjną, a przez to celową i uzasadnioną prawnie przez pryzmat klauzul art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

2. W art. 214a u.g.n. zmienia się wprowadzenie do wyliczenia, zgodnie z którym aktualnie *„można odmówić ustanowienia prawa użytkowania wieczystego na rzecz poprzedniego właściciela gruntu w rozumieniu art. 7 ust. 1 dekretu [...]”*, podczas gdy w projekcie przewiduje się konieczność wydania decyzji negatywnej (*„odmawia się”*) w razie stwierdzenia którejkolwiek z okoliczności wskazanych w kolejnych punktach przepisu. Uzasadnienie projektu wskazuje na zamiar likwidacji uznaniowości przy wydawaniu decyzji administracyjnych w przedmiocie ustanowienia lub odmowy ustanowienia prawa wieczystego użytkowania gruntów warszawskich.

Zmianę należy ocenić pozytywnie. Organy właściwe w sprawach dekretowych nie powinny wydawać pozytywnych decyzji w sprawach objętych zakresem art. 214a u.g.n. Ograniczenie ich — w sumie i tak niewielkiego — luzu decyzyjnego pozostawionego przez ustawodawcę można uznać za odpowiadające celowi ochrony interesu ogólnego (interesu gminy i społeczności lokalnej), zwłaszcza, że ustanowione w przepisie przesłanki negatywne uzupełniają hipotezę podstawowej normy art. 7 ust. 2 dekretu, w której ten interes również jest wyrażony.

3. Zmiana brzmienia art. 214a pkt 4 u.g.n., zmierzająca do obniżenia obecnego rozmiaru zniszczeń wojennych budynków z 66% na 50%, została uzasadniona objęciem zakresem proponowanego przepisu *„większej liczby budynków zniszczonych w latach 1939-1945”*. Nie kwestionując racji stojących za proponowaną regulacją, należałoby jednak podnieść argument, że w tak ważnym projekcie legislacyjnym dobrze byłoby odwoływać się do konkretnych danych, zwłaszcza statystycznych, które pozwolą osobom i organom wyrażającym opinie oraz jakkolwiek uczestniczącym w procesie legislacyjnym rzetelnie ocenić oddziaływanie nowelizacji na bieg spraw dekretowych. Takich spraw, po kilkudziesięciu latach od pozbawienia własności, powinno generalnie toczyć się jak najmniej. Rzetelna ocena pkt 4 na podstawie brzmienia projektu oraz jego uzasadnienia wydaje się obecnie niemożliwa.

4. Artykuł 2 pkt 2 lit. c projektu zmierza do dodania nowego pkt 6 w art. 214a u.g.n. Wyłączałby on możliwość uwzględnienia wniosku dekretowego w przypadku gdy na gruncie podlegającym art. 7 ust. 2 dekretu posadowiony został budynek wielolokalowy, tj. taki, w którym znajduje się więcej niż jeden samodzielny lokal mieszkalny w rozumieniu ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2020 r. poz. 532, ze zm.). Uzasadnienie projektu lakonicznie wskazuje na poszerzenie ochrony lokatorów mieszkań, które znajdują się na terenie

objętym działaniem dekretu. Wydaje się, że ratio legis projektu w tym zakresie wynika z konkretnej sytuacji oraz postulatów wysuwanych od szeregu lat przez warszawskie spółdzielnie mieszkaniowe, które wobec utrzymywania przez ustawodawcę stanu respektującego roszczenia dawnych właścicieli nieruchomości nie mogą ustanawiać prawa odrębnej własności lokali na rzecz mieszkańców takich budynków¹⁰.

Ponieważ bardzo ważny społecznie problem był dotychczas ignorowany przez prawodawcę, zamysł nowelizacji w omawianym zakresie należy uznać za trafny. Sformułowanie przepisu wydaje się akceptowalne, wskazuje bowiem na rodzaj budynku, a nie podmiot lub podmioty, których dotyczyć będzie zmiana. Większość takich budynków w Warszawie wzniosły spółdzielnie mieszkaniowe, jednak część z nich stanowi obecnie wspólnoty mieszkaniowe.

5. W art. 2 pkt 3 projektu proponuje się dodać po dotychczasowym art. 214b u.g.n. nowy art. 214c, który doprecyzuje wartość nieruchomości dekretowych dla potrzeb toczących się postępowań. Kluczowy w tym aspekcie wydaje się ust. 1, zgodnie z którym wartość nieruchomości przejętej na podstawie dekretu, w tym wartość budynków, ich części, w tym lokali oraz innych urządzeń stanowiących część składową nieruchomości albo przejętych wraz z nieruchomością przejętą, ustala się według jej stanu na dzień przejęcia, z uwzględnieniem istniejących w tym dniu części składowych nieruchomości oraz hipoteki w rozumieniu art. 65 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2019 r. poz. 2204, ze zm.). Z uzasadnienia wynika, że „zaprezentowany mechanizm wyliczenia wartości nieruchomości pozwoli na lepiej oddające stan rzeczywisty określenie wartości nieruchomości po II wojnie światowej”. Między innymi, jak wskazują autorzy projektu, branie pod uwagę wartości nieruchomości, której hipoteka została spłacona w późniejszym okresie i na której został odbudowany budynek, prowadzi do nieuzasadnionego zawyżenia tej wartości. Przedstawione motywy projektu odpowiadają argumentacji, która dość często pojawia się w dyskursie publicznym¹¹.

¹⁰ Problem jest znany z doniesień prasowych, zob. m.in. R. Krupa-Dąbrowska, *Przez dekret Bieruta lokatorzy nie mogą wykupić mieszkań spółdzielczych*, „Rzeczpospolita” 07.08.2016.

¹¹ Zob. m.in. T. Luterek, *Byli właściciele nieruchomości powinni domagać się odszkodowań od sprawców szkody, czyli Niemiec i ZSRR*, <https://forsal.pl/artykuly/1298998,repriwatyzacja-byli-wlasciciele-nieruchomosci-powinni-domagac-sie-odszkodowan-od-sprawcow-szkody-cyli-niemiec-i-zsrr.html> (dostęp 9.06.2020).

Idea projektu zdaje się na pierwszy rzut oka czytelna i zrozumiała, jednak przy bliższym zastanowieniu budzi pewne wątpliwości natury prawnej. Przede wszystkim jest tak dlatego, że w polskim systemie prawnym albo obowiązują, albo wywołały trwałe skutki prawne normy, które prowadzą do zupełnie innych rezultatów niż zakładane przez projektodawców. Przede wszystkim chodzi tutaj o skutki powojennych reform walutowych, które — jakkolwiek byłyby oceniane z dzisiejszej perspektywy —doprowadziły do pozbawienia dawnych zobowiązań hipotecznych jakiegokolwiek realnej wartości. W szczególności zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (t. jedn.: Dz. U. z 1969 r. Nr 22, poz. 158, ze zm.), obciążenia hipoteczne ustanowione przed dniem 9 maja 1945 r. na terenach państwowych uznane zostały za wygasłe, jeżeli dotychczas nie wygasły z mocy przepisów szczególnych (jak choćby art. XLV § 1 dekretu z dnia 11 października 1946 r. – Przepisy wprowadzające Prawo rzeczowe i Prawo o księgach wieczystych; Dz. U. Nr 57, poz. 321, ze zm.). Osoby, których wierzytelności były zabezpieczone hipotecznie, mogły w terminie do 31 grudnia 1969 r. zgłaszać roszczenia o realizację ich wierzytelności do organu do spraw gospodarki komunalnej i mieszkaniowej prezydium powiatowej (miejskiej) rady narodowej, jednak te wierzytelności mogły zostać zrealizowane jedynie po przeliczeniu ich na podstawie dekretu z dnia 27 lipca 1949 r. o zaciąganiu nowych i określaniu wartości nie umorzonych zobowiązań pieniężnych (Dz. U. Nr 45, poz. 332) oraz ustawy z dnia 28 października 1950 r. o zmianie systemu pieniężnego (Dz. U. Nr 50, poz. 459, ze zm.). W wyniku opisanej ewolucji suma takich wierzytelności często i tak nie przekraczałyby nawet 1 zł dzisiejszej wartości, nie mając kompletnie żadnego znaczenia dla ustalenia wysokości należnego odszkodowania¹².

Przedstawiona w projekcie, szczególna metoda szacowania wartości nieruchomości dekretowych wymagałaby spokojnego przemyślenia i skonfrontowania różnych racji przemawiających za lub przeciwko odniesieniu do wartości nieruchomości z dnia przejęcia. Oczywiście najlepiej byłoby, aby stanowiła ona element szerszej dyskusji o wynagrodzeniu

¹² Zob. m.in. E. Żywno, *Na powojennej nacjonalizacji stracili również wierzyciele*, <http://www.codozasady.pl/na-powojennej-nacjonalizacji-stracili-rowniez-wierzyciele/>; *Przedwojenne zabezpieczenia hipoteczne* [w:] Biała księga reprivatyzacji nieruchomości warszawskich, Warszawa 2016, s. 216-217, <http://www.portalsamorzadowy.pl/plikiu/84034.html> (dostęp: 9.06.2020).

szkody wyrządzonej wskutek procesów nacjonalizacji, co zapewniłoby spójność rozwiązań w skali całego kraju.

Brak uwag ZWRP do projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami
Lidia Sztramska do: 'Justyna Lewandowska' 09.07.2020 12:28
Od: "Lidia Sztramska" <
Do: "'Justyna Lewandowska'"

Pan
Dariusz Salomończyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS
L.dz. DS-173-426/20.
Data wpływu.....09.07.2020.....

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 24 czerwca br. (EW-020-182/20), w sprawie przekazania uwag do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami, uprzejmie informujemy, że województwa lubuskie i lubelskie pozytywnie zaopiniowały ww. projekt.

Z poważaniem,

Jakub Mielczarek
Dyrektor Biura

.....
Związek Województw RP
Ul. Świętojerska 5/7
00-236 Warszawa
T.(22) 831 14 13
F. (22) 831 14 42
W. www.zwrp.pl